

Studiehandledning

**Språkutvecklande arbetssätt på
yrkesprogram
(7.5 hp)**

Hösten 2024

Kurskod: UCG011

Kursansvarig: Katarina Lagercrantz

Institutionen för pedagogik och didaktik

Stockholms universitet
Institutionen för pedagogik
och didaktik
106 91 Stockholm

Besöksadress:
Frescativägen 54
www.edu.su.se

Telefon: 08-16 20 00 (vxl)

Inledning

Vikten av att arbeta språkutvecklande i alla ämnen har på senare år betonats såväl av Skolverket som av pedagogisk forskning (Cummins, 2017; Gibbons, 2016; Hajer & Meestringa, 2014 m.fl.). I den här kursen kommer du att få kunskaper om teorier och forskning om språkutveckling och språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Teorier och forskning berör bland annat språkets situerade, kontextberoende karaktär, skillnader mellan vardagsspråk och skolspråk samt vikten av interaktion och stöttning i undervisningen utifrån sociokulturell teoribildning. Språk är inte heller neutralt, något som synliggörs i teorier och forskning om identitet och makt i relation till flerspråkighet. I litteraturen finns också många praktiska exempel på hur du som lärare kan arbeta språk- och kunskapsutvecklande. Delar av litteraturen knyter också an till språkutveckling i en yrkesutbildningskontext. I kursens examinerande uppgifter ska du visa att du kan anpassa de exempel som ges i litteraturen till dina ämnen och dina elevgrupper.

Kontaktuppgifter

Kursansvarig: Katarina Lagercrantz nås via e-post: katarina.lagercrantz@edu.su.se

Kursadministratör är Linnea Tillenius som nås via e-post: yrkeslarare@edu.su.se

Kursens upplägg och innehåll

Kursen genomförs som distansstudier på kvartsfart. Distansformen på kursen betyder att seminarierna sker via Zoom. Länk till Zoomrummet kommer att finnas på Athena i god tid före seminariet. Vid sammankomsterna behandlas kursens centrala teman genom föreläsningar, gruppdiskussioner och redovisningar. Mellan sammankomsterna sker självstudier med inläsning av kurslitteratur samt projektarbete.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs ska studenten kunna:

- redogöra för teorier och forskning om språkutvecklande arbetssätt samt relatera arbetssätten till det egna yrkesområdet
- med utgångspunkter i teorier och forskning planera, genomföra, diskutera och presentera ett praxisnära språkutvecklande projekt

Förberedelser inför första seminariet

Inför det första seminariet ska du ha läst Gibbons (2018). Där får du en kortfattad beskrivning av centrala teorier om språkutveckling och språkutvecklande arbetssätt och en mängd konkreta exempel på hur du som lärare kan arbeta språkutvecklande utifrån syftet att utveckla elevers färdigheter att tala, läsa, skriva och lyssna. Efter varje kapitel ställs reflekterande frågor som ni utifrån ett urval ska få diskutera i grupper vid det första seminariet.

Förberedelser inför andra seminariet

Inför det andra seminariet ska du ha läst Gibbons (2018), Gannå (2021), Diaz (2019) och Dahlström & Gannå (2018).

Förberedelser inför tredje seminariet

Du ska presentera ditt/dina kapitel i tvärgrupper under seminariet. Se beskrivning av uppgiften nedan.

Förberedelser inför fjärde seminariet

Inför seminariet ska du ha förberett dig på att muntligt presentera det projekt som du har genomfört. Hur mycket tid du får för din presentation meddelas i god tid innan.

Momentöversikt och schema

DAG	DATUM	TID	INNEHÅLL
Onsdag	11 sep	9 – 12	Seminarium 1. Genomgång av studiehandledning, litteratur och examinationsuppgifter. Föreläsning. Diskussioner utifrån Gibbons (2018).
Fredag	4 okt	9-12	Seminarium 2. Viktiga principer för språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt. Arbete i grupper med praktiska undervisningsmodeller. Litteratur du ska ha läst innan är Gibbons (2018), Gannå (2021), Diaz (2019) och Dahlström & Gannå (2018).
	7– 14 okt		Diskussion i Athena – se uppgiftsbeskrivning.
	20 okt		Inlämning av utkast till projektarbete på Athena. Viktigt att anmäla sig till handledningstider i början av vecka 43.
	27-28 okt 31 okt-1 nov		Zoommöte i smågrupper för diskussion om projektutkastet (ca 1-2 tim)
	4 nov		Inlämning av text om teorier/perspektiv
Torsdag	7 nov	9 - 15	Seminarium 3. Redovisning av teorier – kapitel. Föreläsning om makt/språk. Litteratur: Cummins (2018), Stier (2019) och Musk & Wedin (2010).

	13 jan		Inlämning av Examinationsuppgift/Projektarbete på Athena.
Onsdag - Fredag	14 - 15 jan	9 -16	Seminarium 4. Redovisning av projektarbeten. (Antal dagar beror på antalet deltagare)

Examinerande uppgifter

Diskussion i Athena

För att stötta varandra i hur man kan arbeta språkutvecklande rent konkret ingår en obligatorisk gruppdiskussion på Athena. Innan diskussionen startar ska du ha läst de kapitel som anges i Gibbons (2018), Dahlström & Gannå (2018) och Gannå (2021). Välj någon idé eller övning som du anser skulle kunna vara tillämpbar i din elevgrupp. Beskriv och motivera hur övningen skulle kunna stärka språkutvecklingen i din tänkta målgrupp. Om du vill får du gärna pröva att genomföra övningen och dela med dig av dina erfarenheter. Du ska kommentera alla inlägg i din grupp och ge feedback på det skrivna. Diskussionen bedöms med G-U.

Diskussionen ska ske mellan **7 och 14 oktober**. Det innebär att du måste starta tråden senast i mitten av perioden för att dina gruppmedlemmar ska hinna läsa och kommentera.

Redovisning av teoretiska perspektiv skriftligt och muntligt

Under det tredje seminariet kommer du att muntligt få redovisa vissa kapitel/texter i tvärgrupper. Kapitlena fördelas vid andra seminariet. Du ska fokusera på de teoretiska utgångspunkter/perspektiv som beskrivs i texten och fundera över hur dessa perspektiv kan ligga till grund för hur man kan arbeta språkutvecklande. Dagen innan seminariet, **7 november**, lägger du in en kort text (ca 1 A4) i inlämningsmappen "Teoretiskt perspektiv." Momentet bedöms med G/U.

Examinationsuppgift/Projektarbete

Uppgiften innebär att du ska planera och genomföra ett praktiska utvecklingsarbete där du använder dig av ett språkutvecklande arbetssätt. Utgå från din verksamhet och de behov av språkutveckling som du anser vara av största vikt, men tänk på att projektet ska vara genomförbart inom projektets tidsramar. I din presentation av projektet ska du tydligt kunna koppla till kurslitteraturen och till teorier om språkutveckling.

Exempel på projekt som har genomförts är att genom olika arbetsmetoder utveckla t. ex. elevers/studenters språkliga kompetens i läsning, skrivande eller tal. Det kan också handla om samarbete i lärarlaget som kan utvecklas på olika sätt.

För att du ska hinna genomföra ditt praxisnära språkutvecklande projekt under terminen är det viktigt att du ganska tidigt börjar fundera på vad du vill göra. Redan **20 oktober** ska du ha skrivit och lämnat

in ett utkast om ca 1 A4 i mappen "Projektutkast" där du presenterar syftet med projektet och hur du ska gå tillväga. Du ska också precisera en ungefärlig tidsplan. Tänk på att du behöver tid för att skriva ner resultatet av projektet och diskutera dina resultat så det är viktigt att du startar i god tid. Ditt utkast diskuteras i ett Zoommöte i liten grupp i slutet av oktober/början av november (se planering).

Projektarbetet redovisas i en projektrapport som får omfatta max 5000 ord. Det är centralt att du kommer igång med projektet i god tid. Anvisningar om delarna i projektrapporten finns i denna studiehandlednings "Bilaga 1".

Inför seminariet i januari -24 ska du ha förberett dig på att muntligt presentera det projekt som du har genomfört. Du ska använda en PP för att göra ditt projekt åskådligt. Tänk på att fokusera på det du gjort och ditt resultat samt diskutera metod och resultat. Hur mycket tid du får för din presentation meddelas innan.

Texten läggs in på Athena senast **9 januari**. **Examinationen bedöms med betygsskala A-F.**

Kursvärdering

Kursen utvärderas genom en digital enkät som blir tillgänglig vid kursens slut.

Examination/Omexamination

Om du inte lämnat in examinationsuppgiften till det datum som anges i studiehandledningen, eller lämnat in men fått ett F, ges ett nytt tillfälle att lämna in **15 mars 2025**. För att bli godkänd på examinationsuppgiften måste också ditt projektarbete redovisas. Tillfälle för detta kommer att anordnas under vårterminen 2025.

Betygskriterier - Examinationsuppgift

A

Studenten har genomfört ett språkutvecklande projekt och kan motivera projektets relevans för språk- och kunskapsutveckling genom relevanta anknytningar till litteraturen. Studenten kan på ett utmärkt sätt beskriva det genomförda projektet i en skriftlig rapport på ett systematiserat sätt och med god referenshantering samt presentera det muntligt. Studenten reflekterar på ett självständigt och problematiserande sätt över genomförandet och resultatet i en avslutande diskussion. Texten är språkligt utmärkt.

B

Studenten har genomfört ett språkutvecklande projekt och kan motivera projektets relevans för språk- och kunskapsutveckling genom relevanta anknytningar till litteraturen. Studenten kan på ett mycket bra sätt beskriva det genomförda projektet i en rapport på ett systematiserat sätt samt presentera det muntligt. Studenten reflekterar på ett självständigt och nyanserat sätt över genomförandet och resultatet i en avslutande diskussion. Texten är välskriven och referenshanteringen god.

C

Studenten har genomfört ett språkutvecklande projekt och kan motivera projektets relevans för språk- och kunskapsutveckling genom anknytningar till litteraturen. Studenten kan på ett bra sätt beskriva det genomförda projektet i en rapport på ett tydligt sätt samt presentera det muntligt.

Studenten reflekterar över genomförandet och resultatet i en avslutande diskussion. Texten visar på god språkförmåga och god referenshantering.

D

Studenten har genomfört ett språkutvecklande projekt och kan motivera projektets relevans för språk- och kunskapsutveckling genom anknytningar till litteraturen. Studenten kan beskriva det genomförda projektet i en rapport på ett tydligt sätt samt presentera det muntligt. Studenten reflekterar över genomförandet och resultatet i en avslutande diskussion. Språket är acceptabelt och referenserna skrivs på ett korrekt sätt, men enstaka tillkortakommanden kan förekomma.

E

Studenten har genomfört ett språkutvecklande projekt och kan motivera projektets relevans för språkutveckling genom anknytningar till litteraturen. Studenten kan beskriva det genomförda projektet i en rapport samt presentera det muntligt. Studenten reflekterar över genomförandet och resultatet i en avslutande diskussion. Språket är acceptabelt och referenserna skrivs på ett korrekt sätt, men enstaka tillkortakommanden kan förekomma.

Fx

Lärandemålen uppfylls inte i sin helhet. Tänkbara brister kan vara något/några av följande:

- Referenser saknas eller är felaktiga.
- Någon del av texten är innehållsligt och/eller språkligt oklar eller behöver utvecklas.

F

Lärandemålen uppfylls inte. Tänkbara brister kan vara något/några av följande:

- Instruktionerna för rapportskrivning har inte följts.
- Alla delar av rapporten finns inte med eller är för kortfattade.
- Språkanvändning och/eller disposition gör texten alltför svår att förstå.
- Referenser saknas i stor utsträckning.
- Beskrivningen är otydlig och svår att förstå.

Plagiering

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, sk. självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

Fusk

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1-6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor.

Stöd i dina studier

Vid Stockholms universitet finns också möjlighet att, utöver den ordinarie undervisningen, få extra stöd i sina studier.

Studie-och språkverkstaden

Vid Studie-och språkverkstaden på Stockholms universitet kan du bl. a få hjälp med studieteknik och akademiskt skrivande. Studie-och språkverkstaden erbjuder både föreläsningar, seminarier och personlig handledning. Information om tjänster och kontaktuppgifter hittar du via följande adress <https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden>

Studera med funktionsnedsättning

Om du har en dokumenterad funktionsnedsättning, t.ex. dyslexi, har du möjlighet att få särskilt pedagogiskt stöd. Exempel på stödinsatser kan vara anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid eller teckenspråkstolkning. Du ansöker om särskilt pedagogiskt stöd hos Studentstöd på Stockholms universitet.

<https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning>

Därefter kan det utfärdas ett intyg som gäller för studier på universitetet.

Det är ditt ansvar som student att innan kursen börjar kontakta studievägledarna vid Institutionen för pedagogik och didaktik på e-post adressen studievagledare@edu.su.se. Studievägledare kommer i sin tur att kontakta kursansvarig om vilket stöd du behöver.

Kurslitteratur (obligatorisk)

Baynham, M. (2006). Agency and contingency in the language learning of refugees and asylum seekers. *Linguistics and Education* 17(1) s. 24-39 (ca 15 s)

Broberg, Å., Eliasson, E., Lagercrantz, K. (2018). *Språkutvecklande arbetssätt på yrkesprogram* Stockholm: Institutionen för pedagogik och didaktik, Stockholms universitet. (8 s)

Cummins, J. (2017). *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur & Kultur. Kap 1, 2, 4, 6, 9, och 10. (ca 220 s)

Dahlström, M., & Gannå, L. (2018). *En didaktisk modell för integrering av yrkes- och sfi-undervisning inom YFI-projektet*. Nationellt centrum för svenska som andraspråk, Stockholms universitet. (30 s)
http://www.andrasprak.su.se/polopoly_fs/1.382792.1524165322!/menu/standard/file/Didaktisk%20modell%20YFI%20NC.pdf

Diaz, P. (2019). *Digitala verktyg för språkutvecklande undervisning*. Lund: Studentlitteratur (ca 170 s)

Gannå, Lisa. (2021). [Att utveckla en integrerande språk- och yrkesdidaktik](https://www.andrasprak.su.se/polopoly_fs/1.552109.1619155261!/menu/standard/file/Att%20utveckla%20en%20integrerande%20spr%C3%A5k-%20och%20yrkesdidaktik.pdf)
https://www.andrasprak.su.se/polopoly_fs/1.552109.1619155261!/menu/standard/file/Att%20utveckla%20en%20integrerande%20spr%C3%A5k-%20och%20yrkesdidaktik.pdf (2021-06-20)

Gibbons, P. (2018). *Stärk språket, stärk lärandet. Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur. (ca 260 s)

Iedema, R., & Scheeres, H. (2003). From doing work to talking work: Renegotiating knowing, doing, and talking. *Applied Linguistics* 24(3), s. 316–337. (ca 20s)

Musk, N & Wedin, Å. (red.) (2010). *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. Lund: Studentlitteratur. Kap 1, 2, 4, 5 och 7 (ca 100 s)

Nationellt centrum för svenska som andraspråk.
[En dialogisk och erfarenhetsbaserad språk- och yrkesundervisning](https://www.andrasprak.su.se/publikationer/ncs-%C3%B6vriga-publikationer/en-dialogisk-och-erfarenhetsbaserad-spr%C3%A5k-och-yrkesundervisning-1.556252)
<https://www.andrasprak.su.se/publikationer/ncs-%C3%B6vriga-publikationer/en-dialogisk-och-erfarenhetsbaserad-spr%C3%A5k-och-yrkesundervisning-1.556252> (2021-06-20)

Pedersen, Michael Svendsen. (2018). *Work and Language – an Interplay, Skills Norway* <https://www.kompetansenorge.no/English/statistics-publications/work-and-language--an-interplay/> [2020-05-03]. (30 s)

Skolverket. (2019). Greppa flerspråkigheten- en resurs i lärande och undervisning. Forskning för skolan. <https://www.skolverket.se/getFile?file=3905> (ca 130 s)

Stier, Jonas. (2019). *Kulturmöten. En introduktion till interkulturella studier*. Lund: Studentlitteratur. (210 s)

Referenslitteratur

Black, Stephen & Yasukawa, Keiko. (2011). *Working together: integrated language, literacy and vocational education and training*. Broadway South Wales: CRLC.
<https://www.uts.edu.au/sites/default/files/working-together-report.pdf>

Denniston Charlotte, Molloy, Elizabeth, Nestel, Debra, Woodward-Kron, Robyn, Keatings, Jennifer L. (2017). *Learning outcomes for communication skills across the health professions: a systematic literature review and qualitative synthesis*. *BMJ Open* 2017;7:e014570. doi:10.1136/bmjopen-2016-014570 [2020-05-07].

Harstad, Fredrik & Hostetter, Jenny. (2017). *Boken om sfi. Erfarenheter, undervisning och organisation*. Stockholm: Gothia fortbildning.

Huupponen, Mari (2019) *Svenska språket - A och O inom äldreomsorgen*. Kommunal <https://www.kommunal.se/sprak>

Nilsson, N-E. (2016). *Språkets betydelse för effektivt lärande*. Forskningsbaserad undervisning- Malmö: Gleerups.

Skolverket. (2012). *Greppa språket. Ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. Forskning för skolan.

<https://www.skolverket.se/download/18.49f081e1610d88750033a6/1518700869958/greppa-spr%C3%A5ket.pdf>

Bilaga 1

Struktur: rapport

Rapporten ska omfatta ca 5000 ord exklusive försättsblad, sammanfattning, innehållsförteckning, källförteckning, bilagor och ev. appendix. Texten bör vara i Times New Roman, textstorlek 12, enkelt radavstånd. Det skall finnas referenser enligt något vedertaget system. Oavsett vilket referenssystem som används ange alltid författare, årtal och sida/sidor.

Försättsblad

På *titelbladet* ska stå: titel, kurs (inkl. kod och kurspoäng), institution och lärosäte, författare.

Inledning

Beskriv ditt intresse för språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och vilket problem i undervisningen du vill lösa eller vad du vill utveckla, det vill säga beskriv bakgrunden till det projekt du gjort. Den inledande texten ska leda fram till en förståelse för syftets formulering och relevans.

Syfte

Vad ska göras i projektet och varför?

Perspektiv/Teori

Under denna rubrik resonerar du kring din fråga i relation till vald/valda teorier eller teoretiska begrepp som är relevanta för just ditt projekt. Det ska finnas stöd för ditt arbete i skolans styrdokument och i den obligatoriska kurslitteraturen.

Metod

Beskriv projektets genomförande och design. Beskriv vilken grupp av elever som ingår (vuxna, andraspråkselever, elever med kognitiva funktionshinder, andra), vad du ska prova (lektionsupplägg, utformning av uppgifter, annat) och hur projektet läggs ut över tid. Beskriv också hur du ska följa upp och utvärdera resultatet. Bifoga som bilaga en momentöversikt över projektet så som det var tänkt från början.

Resultat

Beskriv vad som hände under projektet, vilka resultat som uppnåddes. Beskriv också om något avvek från den ursprungliga planen och resonera kring hur detta kan ha påverkat resultatet.

Diskussion

Under denna rubrik behandlas resultatet från olika vinklar. Det första du ska diskutera är projektets resultat i *relation till tidigare forskning och det sammanhang som resultatet uppstått i*. *Användbarheten* är en viktig sak att diskutera vad gäller resultatet och hur man skulle kunna gå vidare nu när man vet det man vet. I samband med detta ska man lyfta både *styrkor och svagheter*.